

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד תשרי ... הנהו קלא אית להו
1
- ב. מאימתי מונין לגט רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה ... והלכתא
משעת כתיבה.....2
- ג. כתובה משמטת ... פגמה אף על פי שלא זקפה זקפה אף על פי שלא פגמה.....3
- ד. אונס וקנס ופיתוי ... שזקפן במלוה משמטין ואם לאו אין משמטין מאימתי נזקפים
במלוה משעת העמדה בדין.....4
- ה. כתובה כמעשה ב"ד דמיא מה מעשה ב"ד נכתבין ביום ונחתמין בלילה אף כתובה
נכתבת ביום ונחתמת בלילה.....5
- ו. עסוקין באותו ענין כשר.....5
- ז. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי ... שנים משום עדים וכולם משום תנאי ... דהתום בי תרי
מינייהו בזמניה ואינך מכאן ועד עשרה ימים ... שנמצא אחד מהם קרוב או פסול.....7
- ח. אי התום בתחילה קרוב או פסול אמרי לה כשר ואמרי לה פסול אמרי לה כשר תנאי
הוא אמרי לה פסול אתי לאיחלופי בשטרות דעלמא.....10

דף יח.

א. גיטין הבאים ממדינת הים דמיכתבי בניסן ולא מטו עד

תשרי ... הנהו קלא אית להו

השולח גט¹ ממקום למקום אעפ"י שמקדים הזמן, שהרי כותב הזמן ביום הכתיבה ואינו מגיע לידה עד לאחר זמן, כשר שהרי אין בו שיקרא, שביום הכתוב בו נכתב אלא שלא נמסר בו ביום², ואין לחוש שמא תבא לטרופ הפירות שמכר הבעל משלה לאחר הכתיבה, קודם שהגיע לידה, צריכה להביא ראייה מתי הגיע הגט לידה³.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קכו ד

² ולמאי ניהוש לה, לשמא תזנה אחר הכתיבה קודם שיגיע הגט לידה והוא יחפה עליה ויאמר שנתנו לה קודם שזינתה, השש רחוק הוא זה ולא חשו לו הכמים דדבר שאינו מצוי הוא, ועוד שהרי היא בחזקת שלא זינתה עד עכשיו ולמה נחוש שתזנה מהיום ואילך ומשום הערמה (לא) כתבו, וכי נביא היה שידע שתזנה, דלשמא זינתה יש לחוש כמו שכתבנו ולא לשמא תזנה.

³ ואנן קי"ל שהבעל אוכל פירות עד שיגיע הגט לידה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ואף על גב שגט שיש בו זמן אינה צריכה להביא ראייה שחזקה שביום שנכתב נמסר, היינו כשמוסרה לה הבעל עצמו מידו לידה, אבל כאן בגט זה שנשלח על ידי שליח ממקום למקום ולא מסרו לה הבעל עצמו קלא אית ליה, שהקול יוצא בשליחות הגט וכל אדם יודע שנכתב קודם שנמסר, וכיון שהכל יודעין שגט זה נכתב קודם שנמסר, אם תבא לטרוף פירות יזקינה להביא ראייה מתי הגיע לידה⁴. וי"א⁵ שהקול יוצא מחמת שהעדים רואים שזמן הכתיבה קודם לזמן המסירה, אולם לא סמכו חז"ל על הקול אלא בגיטין הבאים ממדינת הים או במשליש גט ליתן לאשתו והלך אח"כ לדרכו שאין עתה אפשרות ליתן גט אחר⁶. אולם גם לשיטה זו אם הגט מוקדם למרות שבא ממדינת הים ואין אפשרות לתת גט אחר, כיון שנעשה בפסול אין להכשירו⁷. וי"א⁸ שכל גט הניתן על ידי שליח יש לו קול ולפיכך הרי הוא נמסר גם אם אינו ביום שנכתב והרי הוא כשר.

י"א⁹ שכל גט הבא ממדינת הים יש לו קול ולפיכך הבעל עצמו שהביא גט ממ"ה למוסרו לאשתו שזמנו קודם לנתינתו יכול הבעל לגרש ע"י עצמו ויש חולקים.

ב. מאימתי מוניין לגט רב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה ... והלכתא משעת כתיבה

⁴ וכי תימא אם כן בגט שעל ידי שליח כיון שעב"פ צריכה להביא ראייה מתי בא לידה למה תקנו בו זמן, יש לומר שעל ידי הזמן שרואין שאינו ניתן ביום הכתיבה יצא לו הקול, שאומרים הבריות משום שנשלח ממקום רחוק ע"י שליח לכך לא היה אפשר ליתנו ביום הכתיבה, ומ"מ לא סמכין אקלא לבדו בגט שע"י שליח, דהא והא גרמה להוציא את הקול הזמן והשליחות. לבוש שם.

⁵ כ"כ תוס' ושאר פוסקים וא"ת לפ"ז למה מוקדם פסול דהא יודעים דלא נמסר ביום הכתיבה תירץ הר"ן דלא סמכו חז"ל על הקול אלא בגיטין הבאים ממדה"י דא"א בלאו הכי וכן המשליש גט ליתן לאשתו איירי נמי בכה"ג דהלך אח"כ לדרכו דא"א ליתן גט אחר. ב"ש שם ו

⁶ לפ"ז מוקדם או נכתב ביום ונחתם בלילה או שלא נמסר באותו יום אין תקנה לשלוח ע"י שליח כיון דאפשר ליתן גט אחר ולהרשב"א אפילו גט מוקדם יש לו תקנה לשלוח ע"י שליח

⁷ ונשמע נמי אם בא ממה"י גט מוקדם כשר לכ"ע כיון דא"א בענין אחר אף על גב דכתבתי בסמוך בגט מוקדם דפסול אפי' בעת הדרחק והרחק כתבתי דהיינו דא"א ליתן גט אחר מ"מ כשבא ממה"י דיש לו קול וא"א בענין אחר עדיף מפי וי"ל דוקא כשנכתב ונחתם בכשרות סמכין על הקול אבל לא במוקדם ויש ראייה לזה דהא כתב הרא"ש לתירוץ קמא גט שלא נמסר ביום הכתיבה והחתימה רשאי למסור מידו לידה משום העדים זוכרים יום המסירה א"כ איך מתרין הוא למה מוקדם פסול וכן נכתב ביום ונחתם בלילה וכן הקשו תוס' ותרצו דאין לו קול אלא דוקא כששולחים ע"י שליח ולהרא"ש בתירוץ קמא אפי' בלא שליח אית ליה קול קשה למה מוקדם פסול אלא ע"כ צ"ל מוקדם שנכתב בפסול שאני א"כ אף לתירוץ בתרא שלו י"ל כשלא נכתב ונחתם בכשרות אין לו תקנה וכן מוכח לשיטות הרמב"ם שאכתוב בסמוך

⁸ תוס' והרא"ש ס"ל גט שלא נמסר ביום הכתיבה והחתימה כשר כששולחים ע"י שליח אף על גב דאפשר לכתוב גט אחר לפ"ז י"ל דס"ל כהרשב"א גט מוקדם נמי כשר ע"י שליח מיהו אין מוכרח.

⁹ בגט פשוט שם יב הביא שכ"כ בתשו' רדב"ז [ח"ד אל"ף שמ"ה] וכתב עליו ואין דבריו מוכרחי' בעיני. ועיין בס' בית מאיר ס"ה הביא דברי היש"ש פ"ב הלכה ה' שמביא פסק מן מהרא"י ו"ל כדעת הרדב"ז ומסיים הבית מאיר שאילו ראה הגט פשוט דברי היש"ש לא פקפק ע"ש.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

כבר התבאר במסכת יבמות דף מב: שאשה¹⁰ שנתגרשה הרי זו לא תינשא ולא תתארס לאחר, עד שתמתין תשעים יום מיום הגירושין, חוץ מיום שנתגרשה בו.

יש אומרים¹¹ שמונין לגרושה תשעים יום מיום כתיבת הגט, ואפילו היה על תנאי או שלא הגיע לידה אלא לאחר כמה שנים מיום הכתיבה, שהרי אינו מתייחד עמה מיום שכתבו לה. ויש אומרים¹² שאם שלח ע"י שליח הולכה¹³ מונין לה מיום נתינת הגט לידה. וכן אנו נוהגין להחמיר.

אף על גב שאסרו חכמים גם להתקדש¹⁴ בתוך ימי הבחנה, מ"מ להתקשר בשידוך מותר שכתיבת תנאים אינו כלום, ולא דמי לאירוסין. ומ"מ כתב רבינו הב"י שמשביעין להמשודך שלא יכנס לבית המשודכת עד אחר ימי ההבחנה שלא יבואו לידי תקלה¹⁵. ובזמן הזה לא נהגו להשביע בהבחנה ונ"ל וסמכו על רבינו הרמ"א שהשמיט השבועה.

ג. כתובה משמטת ... פגמה אף על פי שלא זקפה זקפה אף על פי שלא פגמה

המגרש את אשתו¹⁶ קודם השמיטה אין כתובתה נקראת מלוה¹⁷ ואינה משמטת, ואפילו נכסי צאן ברזל שהכניסה לו דהוי חוב גמור אינה

¹⁰ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יג א

¹¹ דעת המחבר שם וכגו' בגמ' גיטין יח. והלכתא משעת כתיבא והעידו סה"ת והג"מ שכן הגי' בכל הספרים הישנים וכן אמרו בירושלמי פ' החולין הלכה י"א דתני לה ר"ה בשם ר"מ החולצת מונ' משע' מיתה היוצאת בגט מונ' משעת נתינת גיטה ר' חנינא אמר משעת נתינת גיט' ר"י אומר משעת כתיבה רב ושמואל רב כר"ח ושמואל כר"י כו' והלכה מונה לגט משעת כתיבה אם לא נתייחד עמה. וכן רב אשי ס"ל בגמ' כן. ביאור הגר"א שם ג

¹² דעת הרמ"א שם כספרים שלא גרסו והלכתא וממילא הלכתא כרב באיסורי

¹³ בית שמואל שם ג

¹⁴ ערוך השולחן אבן העזר סימן יג סעיף י

¹⁵ ואף על גב דאם באנו לחוש לזה היה לנו להשביע לכל משדך כדי שלא יבואו לידי זנות מ"מ באיסור הבחנה יש להחמיר יותר. ודעת הרמ"א משמע שא"צ לישבע אלא שאומרים לו שאסור ליכנס לביתה עד עבור ימי ההבחנה אך מדברי האחרונים משמע שלא תפסו מחלוקת בזה ופסקו שצריך לישבע. שם

¹⁶ שו"ע ונו"כ הו"מ סז יז

¹⁷ פירש"י (כתובות נה. ד"ה לשביעית) לגבי תוספת כתובה דאין נשמט דהו"ל תנאי ב"ד כמו כתובה עצמה. והתוס' (שם ד"ה ולשביעית) והרא"ש (שם פ"ה סימן א) הקשו דבלא"ה הואיל ואין תורת הלואה אינו משמט כמו הקפת חנות. והטור באה"ע סימן ק"א כתב דלכך כתובה אינו משמט דהו"ל תנאי ב"ד, וזהו כרש"י דס"ל לולי תנאי ב"ד, אפילו כתובה היה משמט. (ונראה דרש"י אפשר ס"ל הא דתנן (שביעית פ"י מ"א) בהקפת חנות עשהו מלוה משמט, דהיינו דכתב שמר עליה, וא"כ כתובה דנכתב כשטר לולי תנאי ב"ד היה משמט כמו הקפת חנות עצמו). וקשה איך פסק להדיא כנגד דעת הרא"ש והתוס', ע"ש. ונראה דהטור ביקש לומר אפילו נכסי צאן ברזל דהכניסה לו, ג"כ אינו משמט, וזהו הוי מלוה גמור דקיבל המעות מידה לידו, והתוס' והרא"ש לא מיירי רק מכתובה ותוספת שנותן לה משלו, וא"כ אין זה מלוה, אבל נכסי צאן ברזל כשמגרשה

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

משמטת¹⁸, ואם פוגמת כתובתה כלומר שהתחילה לקבל פרעון כתובתה, נעשה המותר כמלוה¹⁹.

וכן אם זקפתה עליו במלוה, משמטת י"א²⁰ שהיינו שנתנה לו זמן לתשלומין הרי זה מלוה ומשמטת. וי"א²¹ שהיינו משמעדה בדין ועד שקיבלה פסק דין.

וכבר התבאר במסכת כתובות דף נה. שכן דין תוספת²² כתובתה כדין הכתובה עצמה, בכך שאלמנה כל זמן ששטר כתובתה בידה גובה כתובתה אפילו עברה עליה שמיטה, ואינה נשמטת כשאר חובות שחייבה תורה לשמוט כיון שאינה בדרך הלואה²³.

אולם אם פגמה כתובתה כלומר שגבתה מקצת ואפילו לא פגמה התוספת כלל, או אפילו שלא פגמה אלא שזקפה עליו במלוה, יצאה מכלל מעשה בית דין ונעשית כשאר שטר חוב ושביעית משמטה גם את התוספת וגם את הכתובה²⁴.

ד. אונס וקנס ופיתוי ... שזקפן במלוה משמטין ואם לאו אין

משמטין מאימתי נזקפים במלוה משעת העמדה בדין

קנס של אונס²⁵ ומפתה ומוציא שם רע אינו בכלל משה ידו ואינן משמטין, ואם פגמה, כלומר שהחלה לקבל התשלום²⁶, זקפן במלוה משמטין, ומאימתי

קודם סוף שביעית הו"ל מלוה גמור, ולכך נתן הטור טעם דהו"ל תנאי ב"ד, והכל בכלל כנודע דהכמים תקנו נכסי צאן ברזל (רמב"ם פכ"ב מאישות ה"ז) ואין משמט, ולק"מ. תומים שם יח

¹⁸ אורים שם לב

¹⁹ סמ"ע שם לב

²⁰ לבוש שם

²¹ כ"מ משער משפט שם י שם ובאמת לכאורה יש להקשות דהא כתובה מעשה בית דין הוא וא"כ הו"ל להיות כאונס ומפתה, ואפילו להתוס' והרא"ש דהוי כהקפת חנות מ"מ לכאורה מודו דהוי נמי מעשה בית דין.

²² שו"ע ונו"כ אבהע"ז קא א

²³ שהרי היא ככל חיוב שלא על דרך הלואה שאינה נשמטת כגון הקפת חנות או שכר שכיר ואונס ומפתה וכיוצא באלו. ח"מ שם ג, אולם בלבוש כתב כטור שהוא מפני שהוא מעשה ב"ד, ועיין בב"ש ד שזה כרש"י שכתב הואיל ת"כ ככתוב מ"ה אינו משמט משמע אם לא הוי ככתובה היה משמט וכן הטור שכתב הטעם דאינו משמט משו' תנאי ב"ד ע"כ צ"ל דס"ל כרש"י.

²⁴ ח"מ שם ד

²⁵ שו"ע ונו"כ שם מז

²⁶ וכנזכר גבי כתובה דמאי שנא עיין שער משפט שם י

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

הוי זקיפה דידהו לקרות מלוה, משעת העמדה בדין²⁷ עד שיכתבו לו פסק דין²⁸.

ה. כתובה כמעשה ב"ד דמיא מה מעשה ב"ד נכתבין ביום ונחתמין בלילה אף כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה

י"א²⁹ שכתובה ללא קנין כמעשה בי"ד שמשעת גמר דין נשתעבד³⁰ ולפיכך נכתבין ביום ונחתמים בלילה³¹, וכן עיקר³². וי"א שדינה כשאר שטרות שיש לחתום ביום הכתיבה. אולם המחלוקת אינה אלא בעיקר כתובה, אבל לא בתוספת דינה כשאר שטרות³³ ולכן נהגו לכתוב ולחתום באותו היום. ולכו"ע אם לא היה החופה והקנין רק בלילה, והכתובה נכתבת ביום פסולה אף שהיו עסוקים באותו ענין³⁴.

ו. עסוקין באותו ענין כשר

²⁷ המעם כתב ב"י [מחודש ז'] כיון דאונס ומפתה מעשה ב"ד הוא. וה"ה כתובת אשה מעשה ב"ד הוא, משום הכי לא הוה זקיפה דידהו כהלואה כי אם אחר שעמדו בדין, משא"כ בהקפת חנות דלאו מעשה ב"ד הוא. סמ"ע שם ל

²⁸ דאל"כ קשה מאי שנא מהא דכתב לעיל סעיף ח' דאם תבעהו וכפר וכתבו לו פסק דין, דהוי כגבוי ואינו משמט. סמ"ע שם לא

²⁹ פלוגתא בין הפוסקים אי כמעשה בי"ד דמיא ונכתב ביום ונחתם בלילה כשר, או לא. והזכיר הר"א שו"ת ומה"ר פרק ב' דגיטין [הרא"ש סי' ז' והר"ן ח' ע"ב מדפי הרי"ף ד"ה כתובה] והרב המגיד ריש פרק כ"ג מהלכות מלוה [ה"ג] עיין שם. והרשב"א בחידושי שם [י"ח ע"א ד"ה כתובתיה] פסק דמעשה בי"ד דמיא, וע"ש. ש"ך מג ס"ק לד

³⁰ סמ"ע (סקכ"ט)

³¹ אבל יש לי ספק, אי דוקא לחתום בלילה מותר, דכיון דנחתם מיד בלילה הוי כחדא וקיל יוצא משעת כתיבה, אבל לאחר זמן מרובה לא, וכן משמע מלשון הש"ס ודרכי משה, שלא נזכר רק לחתום בלילה. איברא בתוספות שם (ד"ה אף) דכתבו דנוהגים לכתוב הכתיבה בערב שבת ולחתום במוצאי שבת, והיינו משום דכתיבה כמעשה בית דין, וכתבו דאין נכון לעשות כן, משום תוספות כתובה דלא הוי כמעשה בית דין. מבואר דבלאו הכי יש לעשות כן, אלמא דאפילו לאחר ג' ימים מותר. תפארת יעקב חו"מ שם

³² הבי"ש באה"ע (סי' סו סק"ו) פוסק להדיא דכשירה כמעשה ב"ד

³³ אורים חו"מ מג סעי' טז ס"ק מב

³⁴ כיון דכתובה לא קבל ממנה שום דבר כנגד מה שמוסיף לה ומה שמתחייב הוי רק ע"י החופה שכנסה לחופה ובוה מתחייב לה כתובה (ואף דהש"ך כתב דמהרמב"ם משמע דליכא חילוק מ"מ ספיקא דדינא הוי ואין גובין מספק בפרט נגד הכרעת המחבר) דומה ממש לשטר חוב או קנין שלא מהני עסוקין באותו ענין. ואין דומה לשטר הלואה שהחייב מתחיל מזמן המעות שנתן ביום וכן אף למ"ד בש"ס גיטין י"ח דכתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה דמעב"ד דמי גם כן פרש"י שם להדיא דוקא כשכנסה לחופה ביום אבל אם לא כנסה לחופה ביום לא מהני. כמת שלמה שם

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

כבר התבאר לעיל דף יז. שבשאר שטרות שאינם גיטין אם נכתב בלילה ונחתם ביום³⁵ שלאחריו כשר, שהיום הולך אחר הלילה וחד יומא הוא, אבל אם נכתב ביום ונחתם בלילה פסול דמוקדם הוא.

במה דברים אמורים כשאין עסוקין באותו ענין, אבל אם עסוקין באותו ענין כשר, שמכיון שעסוקים באותו ענין הוי ליה כאילו חתמו מיד, שבכל פעם היו מזומנים לחתום, ודוקא שלא לקח מיד בקנין, אבל אם לקח מיד בקנין אפילו לא חתמו אלא לזמן מרובה כשר, ואפילו לא חתמו כלל, שהשיעבוד מתחיל משעת הקנין, ואין השטר אלא לראייה, וקנין יש לו קול.

לפיכך עדים שראו הקנין ואיחרו לכותבו עד אחר זמן, אם זוכרים לזמן הקנין יכתבו הזמן מאותו היום שקנו בו, ואם לאו יכתבוהו מיום הכתיבה.

יש מי שאומר³⁶ שמה שנכתב שעסוקין באותו ענין כשר, היינו דוקא בשטרי הלואה³⁷ שמתן הכסף משעבד הנכסים³⁸, וכיון שהם מזומנים לחתום ועסוקין באותו ענין, יש קול³⁹, אבל בשטר חיוב שהוא מתחייב בקנין או בשטר ולא קנו עד הלילה⁴⁰, אין מכשירין אפילו עסוקין באותו ענין, שבמה התחייב ביום, ואף על גב שיש קול, במילים לבד לא משתעבד בלי שום מעשה.

אולם בגט שנכתב ביום⁴¹ ונחתם בלילה שלאחריו⁴², ואפילו היו עסוקים באותו ענין עד הנתינה פסול⁴³. ויש אומרים שהוא כשר בשעת הדחק שאי אפשר לכתוב גט אחר⁴⁴, אם עסוקין באותו ענין⁴⁵, אפילו נכתב היום ונחתם

³⁵ שו"ע חו"מ מג טז

³⁶ שו"ע ונו"כ שם יז

³⁷ ומהרמב"ם [פכ"ג ממלוה ה"ג] ושאר פוסקים לא משמע כן, שלא חילקו בכך. ש"ך שם לו

³⁸ דבהלואה המעות משועבדים מאותו זמן שנתנם, כיון שעסוקין באותו ענין. סמ"ע שם לא

³⁹ ולפי"ז אם לא נתן המעות ליד לזה רק עד הלילה, ג"כ פסול לשיטת זו דבמה ישתעבדו נכסים. אורים שם מה

⁴⁰ ש"ך שם לו, אבל אם עשה קנין ביום, תיכף חל שעבוד כמו אם הלוח לו מעות דמאי שנא. ועיין תומים (סקכ"ג) די"ל אפילו [עשה] קנין, הואיל ויכול לחזור בו לא חל שעבודו.

⁴¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קכז ב

⁴² וטעמא שהיום הולך אחר הלילה, ושמעינן מינה דכתיבת הגט וחתימתו לא הוי דין ואף על גב דקי"ל אין דנין בלילה, כותבין וחותמין גט בלילה. גט פשוט שם ז

⁴³ בין למעם פירות בין למעם דשמא יחפה עליה, שמא תזנה באותו יום קודם החתימה ויכול לחפות עליה בזה, אע"ג בשטרות מהני עסוקים באותו ענין כמ"ש בחו"מ סימן מ"ג שם בקלא תליא מלתא ומאותו שעה שהיו עוסקים באותו ענין הקול יצא משא"כ בגט, והרא"ש מכשיר אפי' בגט כשעוסקים באותו ענין. ב"ש שם ג

⁴⁴ עיין ב"ש שם ונט פשוט ט

⁴⁵ שהרי מ"מ היום שנכתב בו כתוב בו ולית ביה שיקרא, מה שאין כן בהקדים הזמן מיום שנכתב בו דשקורי משקר יש לחוש לפירות ולזנות אבל חשש דבו ביום לא שכיח לא זנות ולא פירות. לבוש שם, אך בב"ש כתב טעם אחר והוא דעת הרא"ש דהטעם הוא בעת הדחק עבדינן כרבי שמעון דאמר כיון שנתן עיניו בגרושין אין לו פירות ולא ס"ל הטעם משום זנות אם כן כשנכתב היום ונחתם אחר כך או כשנתאחר אחר החתימה הכל

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אחר כמה ימים ומכ"ש כשנתאחר אחר הכתיבה והחתימה⁴⁶. כמו שיתבאר להלן דף יט.

דף יח:

ז. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי ... שנים משום עדים וכולם משום תנאי ... דחתום בי תרי מינייהו ביזמיה ואינך מכאן ועד עשרה ימים ... שנמצא אחד מהם קרוב או פסול

להלן דף סו: יתבאר בעזה"ת שאמר לעשרה⁴⁷ כתבו גט לאשתי, אין רצונו לומר שכולם יכתבו שאין הדרך שעשרה יכתבו גט אחד, אלא כך אמר אחד מכם יכתוב גט לאשתי⁴⁸, הלכך אחד כותב בשביל כולם⁴⁹, ואין צריך שיהיה במעמד כולם⁵⁰, ואם אמר כולכם כתובו או שמנאם⁵¹, בין שמנה כולם ובין שמנה מקצתם, ואמר להם: כתובו, הרי זה כאומר כולכם כתובו, ורצונו

חד טעם הוא וכשר בעת הדחק, ומשמע דוקא בכה"ג מהני עת הדחק אבל אם הוא מוקדם ולא ידע הבעל שהקדימו אפילו בעת הדחק פסול דאז לא שייך לומר כיון שנתן עיניו בגרושין וכו'.

⁴⁶ ב"ש שם ד דסומכין על ר"ש דלא ס"ל חשש דב"א, וס"ל דמשעת כתיבה מפסיד הבעל פירות. ומוקדם גמור שנכתב בתשרי וכתב זמנו בגט בניסן. דעת הב"ש דבלא ידע הבעל תצא. ובידע הבעל כשר בשעת הדחק, דהטעם דסבירא ליה דע"מ מפקי לקלא על יום המסירה, וליכא חשש פסידא דלקוחות דנגד לקוחות המוחזקין ודאי דנפסוק כרבנן דשעת נתינה, רק דהחשש היא שמא תתפוס הפירות. ותהי מוחזקת נגד הבעל ויהיה הפסד להבעל ובידע ואינו מקפיד על פסידא דידי' אין חוששין לו. והעיקר דבמוקדם גמור אפי' בשעת הדחק תצא ובנכתב ביום כשר בשעת הדחק אפי' לכתחלה ליתנו להאשה וכן הוא מסקנת הג"פ. תורת גיטין שם ה

⁴⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קב ז

⁴⁸ ודע שאין הבעל צריך לומר לשני עדים ביחד שיחתמו בגט אלא אפילו אמר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו סגי בהכי ומצטרפין וכדאיתא בפ' השולח לר"י בן קרחא דס"ל דאפילו בזה אחר זה מצטרפין ואפסיקא הלכתא כוותיה בפ' זה בורר. פר"ח שם כח

⁴⁹ ואפשר אם כולם ירצו לכתוב כל אחד מקצת הנט הרשות בידם ומכל מקום יש לדחות דאם איתא דהרשות ביד כולם לכתוב א"כ כי אמר כולכם כתובו היה ראוי לומר דוקא כולם יכתבו אלא ודאי סתמא דמילתא לא כוון רק לסופר אחד כנהוג העולם ואם כתבו שנים הגט פסול דוכתב דקרא לשון יחיד הוא. ח"מ שם טז, תמוה לי דהא לר"מ וכתב אחתימה קאי אף דעדים ע"כ שנים הן ומ"מ כתב בלשון יחיד. תורת גיטין באורים כה שם. ורק בטורף אבל בטופס אפשר יכולים שניים. ב"ש שם ט, ופר"ח חולק והתיר דמותר לכתוב לכתחלה ב' סופרים ע"ש. ועיין במל"מ פ"ד מה"ג דין י"ד הביא שם הרב המניה ראייה לדעת הפר"ח ע"ש. גם בספר גט מקושר בסג"ר אות קס"ג הסכים לדעת הפר"ח

⁵⁰ ב"ש שם

⁵¹ ח"מ שם יח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

לומר שאחד יכתוב במעמד כולם, הלכך אחד כותב במעמד כולם, ואם לא עמדו כולם⁵² בכתיבת הגט פסול שהרי שינו משליחותן⁵³.

ואם אמר⁵⁴ לעשרה כתבו וחתמו, אחד כותב ושנים חותמין⁵⁵, וכן אם אמר כתבו וחתמו ותנו⁵⁶ גט לאשתי, אין רצונו לומר אלא כמו שהוא דרך העולם שאחד יכתוב ושנים יחתמו ואחד יתנו לה בשליחותו.

ואם אמר כתבו וכולכם חתמו⁵⁷, או שמנאם, בין שמנה כולם ובין שמנה מקצתם⁵⁸, ואמר להם חתמו, הרי זה כאומר כולכם חתמו⁵⁹, ואחד מהם כותב וכולם צריכין לחתום בו, ואפילו אותו הסופר שכתבו, אלא ש"א⁶⁰ שהשנים הראשונים שחותמין בו תחלה הם משום עדים⁶¹, והאחרים משום

⁵² ויראה לי לדון דמי שאמר לעשרה כולכם כתבו דאחד כותב במעמד כולם אין צריך שיעמדו עליו בכל כתיבת הגט מתחלתו לסופו אלא אפילו לא נכתב במעמד כולם אלא שיטה אחת ואפילו שמעו קול קולמוס כותב סגי כדק"ל לגבי שליח הולכה דיכול לומר בפני נכתב אפילו שמע קול קולמוס כותב. גט פשוט שם לד⁵³ דמעמדו דבעל דאמר כולכם כתבו שיכתב הגט במעמד כולם לביישה כרבים נתכוון ותנאי גמור המיל בגט זה דלא ליהוי גיטא אלא א"כ נכתב במעמד כולם. גט פשוט שם לד

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם ה

⁵⁵ ואין הכותב רשאי להיות מן שנים החותמין דהא איכא פלוגתא בהתם סופר ועד כמבואר סי' ק"ל אבל אחד הנותן יכול להיות הסופר או אחד מן העדים דהא הכל כשרים לשליחות הגט. ח"מ שם יז, ומ"ש הח"מ דגם אחד מן העדים יכול להיות שליח כוונתו בגט מקוים או בארץ ישראל, דבמדרגה"י אסור העד להיות שליח כיון דצריך לומר בפ"נ ומה שאומר אני הוא עד שני לא חשוב קיום כמבואר בסימן קמ"ב, תותר גיטין חידושים שם טו

⁵⁶ במשנה לא הוזכר וחתמו אלא דכתבו ותנו וחתימה בכלל הכתיבה וכתב ב"י דמדזכר הרמב"ם והטור גם וחתמו משמע דלא סגי בלא וחתמו ומתנית' לישנא קטיעא נקט. ולענ"ד נראה דודאי לא צריך האי וחתמו דגם בלא זה הוי דינא דשנים מהם חותמין אלא דקמ"ל רבותא אפילו אם אמר בפירוש לעשרה גם החתימה הו"א דקפיד שיחתמו דוקא כולם דדוקא כתיבה סגי באחד שאי אפשר בעד א' משא"כ בחתימה קמ"ל אפי"ה סגי בשנים מהם כן נראה לי ונכון. ט"ז שם ה, ועיין ב"ש יא

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שם ט

⁵⁸ זה הוא לשון הרמב"ם ומשמעות דבריו דאף אם מנה מקצתן הוי כאלו מנה כולם דלאו כרוכלא בעי למימני וכוונתו שכולם יבואו על החתום אבל רש"י והר"ן לא פירשו כן ולעולם במנה מקצתן לא קפיד לכל היותר רק על המנויים וכן פסק בטור. ח"מ שם יט

⁵⁹ ובמנה המנוי צריכים לחתום אבל אלו שלא מנה א"צ לחתום ולא כב"י כן הוא לפרש"י והר"ן ועיין ב"ח מ"ש בשם מהרש"ל וכן יש לפרש דברי הרמב"ם ובדיעבד אם לא חתמו המנוין משמע מהרמב"ם דהגט בטל ואין מוכרח ע"פ הסוגיא והוי ספק מגורשת כמ"ש הר"ן. ב"ש שם יג

⁶⁰ דעת המחבר שהזכיר דעה זו בסתם וכדעת הרמב"ם הר"ף והרא"ש ושעמם דסתמא דסוגיא קיימא כוותיה דר' יוחנן.

⁶¹ ולפי המבואר לקמן בסימן ק"ל [סעיף יח] דכתב סופר ועד פסול, צריכין ליוהר ג"כ שלא יחתום הסופר תחלה מן השנים הראשונים, שהרי השנים הראשונים הם משום עדים ואין הסופר נעשה עד בגמין כמו שיתבאר לקמן בעזה"י.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

התנאי שאמר כולכם, וכן דעת המחבר בשו"ע. ויש מחמירין⁶² שדינו כמפרש ואומר כולכם חתמו משום עדים, ופסול אפילו בדיעבד אם נשאת קודם שחתמו כולם, וצריך שיהיו כולם כשרים ושיחתמו כולם ביומו⁶³, וזה בפני זה. ומכיון שאמר כולכם משום עדים, אם בא הגט לידה ונשאת קודם שחתמו כולם הגט פסול אפילו בדיעבד, שהרי לא רצה הבעל שיהיה גט עד שיהיו כולם עדים. ודעת הרמ"א שיש להחמיר כדעה זו⁶⁴.

אולם לדעת המחבר צריך שלא יהיה אחד מהשנים הראשונים שחותמין בו⁶⁵ תחלה קרוב או פסול ושיחתמוהו ביומיה כדין עדים, ולכתחילה גם האחרים יחתמו ביום אחד כדי לקיים התנאי מיד⁶⁶, אולם בדיעבד האחרים שהם משום תנאי, אם היו פסולים או שחתמו זה היום וזה מחר או אפילו בעשרה ימים אחרי כן הגט כשר, שהרי נתקיים התנאי, ובלבד שיחתמו כולם כל אחד בפני כולם, שאם תאמר יחתמו זה שלא בפני זה יש לחוש שמא יעידו שנים ותיטול הגט בידה ותחשוב כיון ששנים חתומים בו הרי הגט כשר ותנשא ועדיין התנאי לא נתקיים⁶⁷.

אולם אם נשאה קודם שחתמו כולם וחתמוהו אחר שנשאת נתקיים התנאי והגט כשר למפרע, ודוקא בדיעבד אבל לכתחלה כל זמן שלא חתמו כולן הגט פסול ולא תינשא. וי"א⁶⁸ שהגט חל בעת קיום התנאי וגם בדיעבד תצא מזה ומזה.

ואם מת אחד מהם קודם שחתם⁶⁹, הרי הגט בטל, שהרי אי אפשר לקיים התנאי.

⁶² דעת הבה"ג שפוסק כר"ל וטעמו משום דריב"ל קאי כוותיה דר"ל והלכה כריב"ל לגבי ר"י, גט פשוט שם מה, וכן בביאור הגר"א שם כג שכשיטת ר"ת דקיימא לן כריב"ל בכ"מ.

⁶³ דאל"כ הוי מוקדם דכל העדים צריכין לבא על החתום בזמן הכתוב בגט. ח"מ שם כה

⁶⁴ בד"מ משמע דלא החמיר אלא לענין קרוב או פסול הואיל לכמה פוסקים פסול אבל אם לא חתמו ביום א' אפשר להקל (וכן נראה דעת הח"מ כו, והפר"ח כח), מיהו נראה כיון דה"ג והעיטור והרשב"א ור"י בשם תוס' פסקו כר"ל דאמר כולם משום עדים אין להקל. ב"ש שם יז

⁶⁵ ועיין בלבוש ובח"מ וב"ש שהאריכו בחילוקי דינים אם חתמו למעלה באמצע או בסוף או חתמו תחילה ובחילוק בין גט ושאר שטרות לענין זה ואכמ"ל.

⁶⁶ שמא לא יחתמו כולם דכולכם לא משמע להו לאינשי שיבואו כולם על החתום. ח"מ שם כא, ב"ש שם טו

⁶⁷ ומדאי טעמא אמרו חכמים אפילו בגט שאין בו אלא שני עדים, שלא יחתמו אלא זה בפני זה, גזירה משום כולכם בעשרה. לבוש, ומשמע מדברי הר"ן שאם לא חתמו ביום א' א"צ לקיים התנאי בפני כולם אבל מדברי התוספות והרא"ש משמע מאחר דלא סגי בלא כולכם צריכין לחתום זה בפני זה אף שקיימו התנאי לאחר זמן ואפשר לדעת התוספות אם לא חתם כל א' בפני כולם אפי' בדיעבד פסול דהא גזרינן בשני עדים משום כולכם ומשמע דבכולכם אפילו בדיעבד פסול. ח"מ שם כא, ולהראב"ד והרמב"ן א"צ שיחתמו אלו משום תנאי בפני אלו הבאים לשם עדות. ולהבעל המאור אפי' אלו משום עדים אין צריך שיחתמו זה בפני זה רק צריכים שיהיו מזומן לחתום וברמב"ם פ"א ובטור סי' ק"ל מבואר אם לא חתמו עידי גט זה בפני זה פסול. ב"ש שם טו

⁶⁸ ח"מ שם כב דס"ל שהגירושיין חלין בשע' קיום התנאי ותצא מזה ומזה וכמו שנתבאר בדברי הר"ן והרמ"מ והכ"מ בפ"ח מה"ג וכן פסק לקמן סימן קמ"ג

⁶⁹ אם מת אחר שחתם רק שעדיין לא חתמו כולם לדעת הר"ן שהגט כשר רק שלכתחלה יחתמו מיד זה בפני זה אבל לדעת התו' אפשר שפסול מדרבנן כל שלא חתמו א' בפני חברו. ח"מ שם כג

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ואם אמר כולכם משום עדות⁷⁰, לכו"ע אין הגט כשר עד שיהיו כולם כשרים ושיחתמו כולם ביומו וזה בפני זה. ומכיון שאמר כולכם משום עדים, אם בא הגט לידה ונשאת קודם שחתמו כולם הגט פסול אפילו בדיעבד, שהרי לא רצה הבעל שיהיה גט עד שיהיו כולם עדים.

ח. אי חתום בתחילה קרוב או פסול אמרי לה כשר ואמרי לה פסול אמרי לה כשר תנאי הוא אמרי לה פסול אתי לאיחלופי בשטרות דעלמא

לדעת המחבר שהתבאר לעיל שהשנים הראשונים שחותמין בו תחלה הם משום עדים, והאחרים משום התנאי כשומר כולכם, והתבאר שהיה אחד מן השנים הראשונים פסול, הרי הגט פסול, זהו דוקא שחתם הפסול תחלה קודם שחתמו האחרים שאז חתימתו נראה⁷¹ משום עדות וגוזרים אטו שאר שטרות.

אבל אם חתמו האחרים למטה תחלה והשאירו רווח למעלה למי שקשיש מהם, ואח"כ חתם הפסול למעלה, הגט כשר, בעדים כשרים התחתונים שחתמו תחלה למטה⁷², שעיקר קיום העדות תלוי בחתימת התחתונים⁷³, ואדרבה כן יש להם לעשות שלכתחלה יחתמו הכשרים החותמים ומשום עדות למטה תחלה, ויניחו חלק למעלה שיחתמו שם הפסולים למעלה⁷⁴.

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם י

⁷¹ הנה לשיטות הרא"ש והרשב"א בחדושי ודר"ן שטר והגט אם החתומים הראשונים הם פסולים כשר אא"כ בידוע דחתמו בתחילה אז בשטר פסול ובגט אף על גב דחתמו על דעת הבעל והוא התכוון מסתמא דהכשרים יהיה לעדות מ"מ פסול דגזרינן גיטין אטו שטרות דרואה סבר דהפסולים חתמו לשם עדות ודברי הב"י מ"ש בזה תמוהים הם. ב"ש שם יד

⁷² אף על גב דבשאר שטרות כשנמצאו עדים הראשונים פסולים אמרינן דחתמו שלא מדעת הכשרים שאני הכא דאמר כולכם ובשאר שטרות א"א מקצתן לתנאי רק כולם משום עדים וכשא' מהן קרוב נתבטל כל העדים ע"כ גזרו בגיטין משום שאר שטרות וכשהקרוב חתם בתחלה פסול ולא אמרינן לתנאי חתם אבל כשחתם לבסוף לא גזרו משום שאר שטרות, ח"מ שם ב

⁷³ לבוש שם ט.

⁷⁴ לשיטות תוס' אם חתמו בשיטות העליונים אפי' אם א"י אם חתמו בתחילה הגט פסול ולא אמרי' למילוי חתמו כיון דקי"ל אין העדים חותמים בגט אלא זה בפני זה ובאמצע וסוף ג"כ פסול כ"כ תוס' פ"ב גיטין אחר שחזר ר"ת ופוסל אם חתמו בסוף פסול הגט והשטר ולא אמרי' גט שאני מהשטר משום בגט עיקר העדים אלו שחותמים בשיטות העליוני' כיון שאין חותמים זה בלא זה אבל בשטרות עיקר החתומים למטה לכן פסול בשטרות אם הפסולים חתומים למטה אבל בגט כשר וכ"כ בש"ך ובכל זה אין חילוק בין אם אמר כולכם ובין אם לא אמר לרמב"ם בשטרות כשר אא"כ בידע דישבו כולם לחתום וכן פסק המחבר בח"ה סי' מ"ה וכאן בגט כתב שנים שחותמים תחלה הם עדים ואם נמצא בשנים הראשונים פסול או קרוב פסול דגזרינן אטו שטרות אבל אי לאו משום גזירה היה כשר משום דע"מ הם עיקר כ"כ הרמב"ם ועיין במג"ד ובכ"מ, והרב רמ"א פסק

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אבל אם חתמו הפסולים למטה אף על פי שחתמו הכשרים תחלה למעלה פסול⁷⁵, וכל שכן אם חתמו הפסולים תחלה למטה והניח חלק למעלה ואחר כך חתמו הכשרים למעלה שפסול, שעיקר קיום העדות תלוי בחתימת התחתונים, אלא שאם חתמו הפסולים למעלה קודם חתימת התחתונים פסלינן לה, משום שנראה כאילו חתמו משום עדות ולא משום תנאי, ויבואו להכשיר פסולים לעדות בגטין ובכל השטרות.

בח"מ אם הפסולים חתמו למטה פסול וכאן לא הניח כלום משום דסמך על מ"ש בסמוך דיש להחמיר כשיטות הפוסקים דכולם משום עדים. ב"ש שם
⁷⁵ והר"ן ס"ל אם חתמו באמצע ג"כ פסול. ב"ש שם